

Motion till riksdagen 2005/06:L323

av Yvonne Andersson m.fl. (kd)

Skuldsatta barn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om effektivare regler för att komma till rätta med barns skuldsättning.

Bakgrund

Antalet barn med skulder hos kronofogden har minskat med nästan 30 procent på två år. Men fortfarande har nära 4 000 barn skulder på grund av sina föräldrar. Skulderna består främst av obetalda skatter, fordonsrelaterade skulder, skulder för böter i brottmål samt skulder till Brottsofferfonden och skadestånd.

Det finns redan i dag bestämmelser i föräldrabalken som ska skydda barn från att bli skuldsatta. Föräldrar kan, enligt reglerna, inte skuldsätta sina barn utan överförmyndarens samtycke. Överförmyndaren ska se till att föräldrarna tar väl hand om barnens egendom. Överförmyndaren är i dag mycket restriktiv med att godkänna skuldsättning av barn. Ändå är många barn fortfarande skuldsatta. Utan tvivel fungerar inte lagen som den ska.

Barns obetalda skulder beror ofta på föräldrarnas medvetna agerande eller brist på agerande. Barn kan i och för sig äga tillgångar och ådra sig skulder på egen hand, men barns rättshandlingsförmåga är begränsad. Exempelvis kan ett barn under 16 år inte ingå avtal utan föräldrarnas eller förmyndarens samtycke.

Från och med den 1 oktober 2004 är kronofogdemyndigheterna skyldiga att lämna ut uppgifter till kommunernas överförmyndare varje gång barn eller ungdomar under 18 år registreras i kronofogdemyndighetens register. Dessutom ska Vägverket genast informera överförmyndaren då någon som inte har fyllt 18 år registreras som ägare av ett fordon.

Fel! Okänt namn på

Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare

Frågor om barns skuldsättning har övervägts av Utredningen om förmyndare, gode män och förvaltare i slutbetänkandet (SOU 2004:112) *Frågor om förmyndare och ställföreträdare för vuxna*. Utredningen anser att överförmyndarens möjligheter att få information om misstänkta brister i föräldrarnas förvaltning bör förbättras, särskilt i fall då barnen har satts i skuld. Barns skydd mot skuldsättning bör stärkas, likaså deras skydd för erhållna gåvor. Information till föräldrarna om reglerna för förvaltning av underårigas medel bör bli bättre. I slutbetänkandet föreslås även att det införs bestämmelser som innebär att den underåriges förmyndare görs betalningsskyldig för kostnader för fordonsskatt, avgift för trafikförsäkring och avgifter för oriktig parkering m.m. trots att fordonet i fråga är registrerat på barnet. Vad gäller barns skulder på grund av brott gör utredningen bedömningen att skadeståndslagens bestämmelser om jämkning av underårigas skadeståndsskyldighet är tillfredsställande. Beträffande barns skatteskulder gör utredningen bedömningen att frågan om huruvida preliminärbeskattning av kapitalvinst vid försäljning av värdepapper ska göras direkt vid försäljningen av värdepapperet bör utredas vidare.

Kristdemokraternas förslag

Kristdemokraterna delar inte utredarens uppfattning att skadeståndslagens bestämmelser om jämkning av underårigas skadeståndsskyldighet är tillräckliga för att undvika de olägenheter som solidariskt skadeståndsansvar medför för barn. Solidariskt skadeståndsansvar borde aldrig komma i fråga när det gäller unga lagöverträdare. De ekonomiska kraven bidrar till att försvåra en återanpassning till ett normalt liv utan svartjobb och brott. Solidariskt skadeståndsansvar kan dessutom binda samman de unga på ett destruktivt sätt.

Vidare anser Kristdemokraterna att barn inte ska vara ansvariga för vare sig ekonomiska medel eller motorfordon som de inte själva har befogenhet att använda. Alla ansökningar om betalningsföreläggande som rör barn (med undantag för de som gäller skadestånd, böter eller avgifter till brottsofferfonden) ska riktas till barnets förmyndare. Från en sådan bestämmelse bör dock även skulder som härrör sig från barns egna beslut i enlighet med 9 kap. 2 a, 3–5 §§ föräldrabalken vara undantagna. Om inte förmyndaren ser till att skulden betalas eller bestrider skulder i tid bör det leda till en betalningsanmärkning mot föräldern. Striktare regler bör gälla för barns förvärv av motorfordon, båtar och liknande som de själva inte har befogenhet att använda, än de som föreslås av utredningen. Exempelvis kan man tänka sig en regel där barn endast får förvärva sådana genom arv och gåva och dessutom endast med överförmyndarens samtycke.

Fel! Okänt namn på

Det bör inte finnas någon möjlighet för förmyndare att utan samtycke av överförmyndaren företa en rättshandling som innebär att barnet får ett kortare anstånd med betalning för en vara eller tjänst av ett mindre belopp som från början är bestämt till sin storlek. Utredningens förslag kan leda till ett stort antal onödiga betalningsanmärkningar mot barn.

I fråga om skatteskulder som uppstår exempelvis vid försäljning av värdepapper bör regler införas om solidariskt ansvar för förmyndaren eller förvaltare för skatteskulden efter samma modell som gäller för arbetsgivare som underlåter att betala in preliminärskatt.

Reglerna kring barns skuldsättning måste bli än mer effektiva än vad de är i dag. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 4 oktober 2005

Yvonne Andersson (kd)

Ingemar Vänerlöv (kd)

Helena Höij (kd)

Peter Althin (kd)

Ingvar Svensson (kd)

Tuve Skånberg (kd)

Olle Sandahl (kd)